

شکست اردوغان به کدام جریان لطمه می‌زند؟

طیف وسیعی از محافظه کاران ترکیه نیز دل خوشی از اردوغان ندارند و نمی‌توان همه خطاهای اردوغان را به پای جریان اسلام‌گرا نوشت.

به گزارش آران نیوز، تنها چهل روز به زمان برگزاری انتخابات ترکیه باقی مانده و رهبران احزاب، به طور مرتب در 81 استان این کشور، در حال سخنرانی و تبلیغ هستند. رجب طیب اردوغان رهبر حزب عدالت و توسعه و رئیس جمهور ترکیه، ائتلاف 6 حزب مخالف خود را وابسته به دشمنان کشور خوانده و از مردم خواسته به آنان رای ندهند. از دیگر سو، هر کدام از 6 رهبر ائتلاف ملت نیز، به شکلی از اردوغان انتقاد می‌کنند و بازار میتینگ، سخنرانی و مصاحبه های تلویزیونی و اینترنتی، از هر زمانی داغ تر است.

هواداران فاتح اربکان: حاضر نیستیم به اردوغان رای دهیم

بسیاری از تحلیلگران ترکیه به طور مداوم به نتایج نظرسنجی های میدانی اشاره کرده و احتمال پیروزی رقیب اردوغان یعنی کمال کلیچدار اوغلو را قریب به یقین می‌دانند. آنان این سوال را دارند: آیا شکست اردوغان می‌تواند به معنی شکست جریان سیاسی محافظه کار و اسلام‌گرایی ترکیه تلقی شود؟ پاسخ به این سوال، چندان سهل و آسان نیست و کارشناسان معتقدند که باید برای تعیین طرف شکست خورده، عوامل و فاکتورهای متعددی را در نظر گرفت. آنان همچنین به این مساله نیز اشاره می‌کنند که طیف وسیعی از محافظه کاران ترکیه نیز دل خوشی از اردوغان ندارند و نمی‌توان همه خطاهای اردوغان را به پای جریان اسلام‌گرا نوشت. به عنوان مثال، به تازگی گروه کثیری از هواداران فرزند اربکان، اعلام کرده اند به اردوغان رای نخواهند داد.

فاتح اربکان رهبر حزب دوباره رفاه و فرزند نخست وزیر فقید اسبق ترکیه، چند روز پیش رسماً به اردوغان پیوست و اعلام کرد که عضو ائتلاف جمهور است. اما روز گذشته، شاخه های استانی حزب دوباره رفاه در 14 استان ترکیه، رسماً اعلام کردند که با وجود درخواست اکید رهبر خود، حاضر نیستند به اردوغان رای دهند. آنان اعلام کردند که ناکارآمدی سیاسی اردوغان، به آبرو و اعتبار اسلام‌گرایان لطمه زده است.

دیدگاه جالب داود اوغلو درباره اردوغان

احمد داود اوغلو رهبر حزب آینده و یکی از رهبران 6 حزب مخالف اردوغان، از نظریه پردازان و آکادمیسین هایی بود که در آغاز توسط تیم عبدالله گل کشف شد. تیم رئیس جمهور اسبق ترکیه، دیدگاه های داود اوغلو درباره جایگاه ترکیه در منطقه و جهان و اهمیت پس زمینه تاریخی قدرت سلجوقی و عثمانی را مهم برشمردند و پای او را به روزنامه بینی شفق باز کردند. سپس داود اوغلو به دیدار گل رفت و نظر او را جلب کرد. داود اوغلو در فاز بعدی به عنوان مشاور نهاد نخست وزیری نزد اردوغان فرستاده شد. اما خیلی زود پیشرفت کرد و از گرد راه نرسیده، با دریافت پست «سفیر کبیر»، مأموریت یافت تا سیاست خارجی ترکیه را بازخوانی و طراحی کند. داود اوغلو اهل قونیه، در گام های بعدی، ابتدا وزیر امور خارجه شد، سپس به عنوان نخست وزیر و رهبر حزب عدالت و توسعه، قدرت را در دست گرفت.

گفته می‌شود داود اوغلو معمار اصلی سیاست مداخله گرایانه ترکیه در سوریه بوده است. اما خود داود اوغلو این موضوع را انکار کرده و می‌گوید هر تصمیمی که اتخاذ شده با مشارکت اردوغان، گل و دیگر بزرگان آکپارتی گرفته است. در هر حال، روزگاری حرف داود اوغلو نزد اردوغان خریدار داشت اما او سرانجام بر سر موضوع تغییر نظام سیاسی ترکیه از پارلمان به ریاستی با اردوغان به اختلاف افتاد و جدا شد.

او مدتهاست به عنوان رهبر یکی از احزاب مخالف اردوغان فعالیت می‌کند و بسیاری از دیپلمات ها را نیز دور خود جمع کرده است که یکی از مشهورترین آنان، امید یاردم، سفیر اسبق ترکیه در ایران و روسیه است. داود اوغلو به تازگی کلیپی منتشر کرده و درباره خطاهای سیاسی اردوغان، تحلیلی ارائه داده که می‌تواند راهنمای مناسبی برای درک تحولات سیاسی جدید ترکیه باشد.

داود اوغلو در کلیپ خود می‌گوید: «خطاهای اردوغان را به حساب اسلام و اسلام‌گرایان نگذارید. در مورد انحراف ها و خطاهای دولت باغچلی نیز، فکر نکنید این مشکلات مربوط به کل ملی گرایان است. خیر. اینها خطای فردی خود اردوغان و خود باغچلی هستند».

در کلیپ ویدیویی داود اوغلو، تصاویری از چهره های مافیایی و فاسد گنجانده شده که بارها با اردوغان دیدار کرده اند و رانت های مالی عظیم، از طریق جلب حمایت و پشتیبانی شخص رئیس جمهور ترکیه، به ثروت هنگفت دست یافته اند. در کلیپ سخنرانی داود اوغلو، همچنین تکه هایی از سخنان قدیم اردوغان گنجانده شده که حالا خود او زیر همه آنها زده و در مسیر دیگری گام برداشته است.

سوال اینجاست: چرا داود اوغلو، بر این موضوع پافشاری می‌کند که خطاهای اردوغان و باغچلی، شخصی بوده و نه اسلامی و ملی؟

الف) خاستگاه سیاسی و اجتماعی حزب خود داود اوغلو مبتنی بر حمایت آرای اسلام‌گرایان و ملی گرایان است. او امیدوار است با تکیه بر هر دو گفتمان اسلام‌گرایی و ملی گرای، توجه بخش مهمی از آنان را به سوی خود جلب کند.

ب) در جمع 6 حزب مخالف اردوغان، این فقط حزب جمهوری خلق به رهبری کمال کلیچدار اوغلو است که تابلوی لایبسم و سکولاریسم را بلند کرده و 5 حزب دیگر، هر کدام با درصد های پایین و بالا، به شدت همسو با باورهای دینی و اسلامی هستند. اما حتی حزب جمهوری خلق نیز، در سالیان گذشته، پی به خطاهای خود برده و با احترام و تکریم سراغ دین باوران رفته است.

با توجه به این نکات باید گفت، شکست اردوغان به معنی شکست جریان اسلام سیاسی در ترکیه نخواهد بود و محافظه کاران به شکلی دیگر و با سهم و نقشی متفاوت، همچنان در صحنه سیاسی ترکیه حضور خواهند داشت.

اردوغان برای رفتن به بالکن آماده است؟

یکی از سنت های قدیمی حزب عدالت و توسعه در دو دهه گذشته، این بوده که اردوغان، پس از هر بار پیروزی در انتخابات، به بالکن ساختمان مرکزی حزب می‌رود تا در حضور ده ها هزار نفر از هواداران، سخنرانی کند.

مصطفی کارا علی اوغلو از تحلیلگران اسلام‌گرایی ترکیه، در ستون تحلیل خود در روزنامه قرار، اردوغان را استاد پوپولیسم و عوام فریبی خوانده و به این موضوع اشاره کرده که پایگاه او به شدت نزد محافظه کاران تضعیف شده و خودش هم باوری به پیروزی ندارد. کارا علی اوغلو معتقد است که اردوغان، برای اندیشیدن به متن سخنرانی بالکن، آمادگی روحی ندارد و خودش هم انتظار ندارد در انتخابات پیش رو پیروز شود.

در پایان باید گفت، یکی از مهمترین تحولات سیاسی – اجتماعی ترکیه، این است که هم اکنون، بخش قابل توجهی از محافظه کاران و اسلامگرایان ترکیه، با جریان لایبسم و کمالیسم دست به یکی کرده اند تا رئیس جمهوری را از اریکه قدرت کنار بزنند که روزگاری با شعارهای دینی بر سر قدرت آمده بود، اما در ادامه مسیر زمامداری، به گونه ای عمل کرد که میلیون ها اسلامگرای ترکیه را از خود ناامید کرد.